

Univerzita J. A. Komenského

Roháčova 63, Praha 3 – Žižkov 130 00

ZÁPOČTOVÁ PRÁCE

Studijní předmět: Etika v pedagogice

Téma: Přátelství

Zpracoval: JUDr. Eva Chalupná

Forma studia: Kombinovaná

Obor studia: CŽV dvpp

Ročník: 1

Studijní skupina: L611

Akademický rok: 2012/2013

Vyučující: PhDr. Olga Nytrová

Obsah

Úvod.....	3
1. Hodnota.....	4
1.1 Hodnota jako pojem.....	4
1.2 Druhy hodnot.....	5
2. Přátelství jako hodnota.....	6
2.1 Přátelství z pohledu filozofie.....	7
2.2 Přátelství z pohledu psychologie.....	9
2.3 Přátelství z pohledu sociologie.....	10
2.4 Současné pojetí přátelství.....	11
3. Citáty o přátelství.....	12
Závěr.....	13
Seznam použité literatury.....	14

Úvod

Nad tématem pro svou zápočtovou práci jsem nepřemýšlela příliš dlouho, okamžitě mi vytanulo na mysli, čím bych se chtěla v této práci zabývat, neboť téma přátelství je pro mě opravdu velmi blízké a pro mě osobně má velký význam.

Každý z nás uznává ve svém životě různé hodnoty a na základě toho vlastní určitý žebříček priorit. Někteří do popředí staví peníze, práci a jiní naopak dobré zázemí či rodinu. Tyto priority se samozřejmě mohou v průběhu času upravovat či úplně měnit od základu. U každého z nás závisí na tom, jak v daném období přistupujeme k životu nejen svému, ale také životu ostatních, co je pro nás prioritní v aktuální chvíli či určité životní etapě.

Jak jsem se již zmínila, volba tématu pro mou práci mi byla okamžitě zřejmá. Přátelství je pro mě totiž něčím v mém životě naprosto nezbytným. Je to hodnota, která se nedá ničím zaplatit a já sama za sebe mohu hovořit o štěstí, jelikož mám vedle sebe pár těch, které můžu nazvat opravdovými přáteli. Nejen že mi dokáží zpříjemnit všední dny, ale zároveň být i neocenitelnou oporou ve chvílích, kdy život není zrovna růžový. Někdo by mohl tvrdit, že bez přátel se přesto dá žít; samozřejmě, ale život bez nich by byl prázdný a troufám si říci, že i smutný.

Cílem mé práce je zamyšlení se nad přátelstvím jakožto hodnotou našeho života, jeho přínosy, zda je pro nás důležité či nikoliv, a to vše nejen ze současného pohledu, ale také jak je pojímáno z hlediska psychologie, sociologie a např. dávné Antiky – jak sám slavný Aristoteles chápal a vnímal tuto hodnotu. Již pouhé zamyšlení se nad pojmem přátelství, co si pod tímto vlastně představujeme, jak vzniká, kam směřuje a co nám do života přináší, je velmi zajímavé. Jaký je rozdíl mezi náklonností, kamarádstvím a opravdovým přátelstvím? To vše zůstává pouhou otázkou, nad kterou se málokdo z nás v dnešní uspěchané době, dokáže zamyslet.

1. Hodnota

1.1 Hodnota jako pojem

Jak již bylo naznačeno v úvodu této práce, snad každý vyznává určitý systém hodnot. Ještě předtím, než se dostaneme k tomu, co může tyto hodnoty představovat, by bylo vhodné se zamyslet nad samotným pojmem hodnota.

Existuje relativně velké množství názorů na to, co termín hodnota znamená. Z jednoho filosofického pohledu hodnota představuje něco nehmatatelného, jakousi ideu, ke které se svým konáním můžeme více či méně přibližovat. Dalo by se říci, že se jedná o ideální kvality, jež platí již ve svém smyslu, nezávisle na okolním dění. Jedinec či skupina svým úsilím směřujícím k dosažení této kvality vytváří realitu, kterou lze poměřovat ve vztahu k ideální hodnotě. V tomto smyslu „hodnoty cítíme“ emocionálním způsobem, který uznává objektivní hodnotové kvality (NYTROVÁ – PIKÁLKOVÁ, 2011, s. 49-50).

Dále můžeme při pohledu na hodnoty pokračovat k dalšímu rozvoji. Hodnota má vždy nějaký význam pro určité bytí (jsoucno). Vystačíme si s omezením na živá bytí. Pokud nabývá kladného smyslu, pak bytí v určitém směru pomáhá. Naopak, pokud má škodlivý účinek nebo bytí odporuje, jedná se o zápornou hodnotu. Označení záporná hodnota je možné se zdržet a chápat jej jako bez hodnoty pro dané bytí. Konkrétním příkladem vědní disciplíny, která se zabývá zkoumáním morálních hodnot a norem, je etika. Jejím zájmem jsou principy, ke kterým se lidé přiklání v případech, kdy mají možnost se rozhodnout o své vlastní vůli. Základní otázka etiky zní: „Co dělá naše jednání dobrým?“ Vztahuje se tedy zejména k jednání a smýšlení, směřujícímu k tomuto jednání. Obecná etika v sobě dále sdružuje etiku pro konkrétní oblasti, jako je například lékařská etika, žurnalistická etika a tak dále (NYTROVÁ – PIKÁLKOVÁ, 2007, s. 28; NYTROVÁ – PIKÁLKOVÁ, 2011, s. 51; *Wikipedie – Etika*, 2013).

1.2 Druhy hodnot

Těžko bychom na světě hledali dvě osoby, které budou sdílet identickou představu o nějaké hodnotě. Obecný základ může být stejný, ale při podrobnějším zkoumání se začínají objevovat odchylky.

Dle Pikálové si lze hodnoty zjednodušeně představit jako individuální a soukromé představy o prioritách. Tyto představy jsou v průběhu života ovlivňovány životními zkušenostmi. Vychází tedy z našich niterných představ, pravd a přesvědčení, které považujeme za důležité. Naplňování našich vlastních hodnot nám přináší příjemný pocit a je tedy logické, že se budeme snažit toto jednání opakovat.

Následovně může vypadat členění hodnot do 6 skupin:

- teoretické hodnoty
- ekonomické hodnoty
- estetické hodnoty
- sociální hodnoty
- politické hodnoty
- náboženské hodnoty (víry)

Systém hodnot lidského jedince je zcela jistě ovlivněn prostředím ve kterém žije, pohlavím, věkem, vzděláním, postavením ve společnosti, v neposlední řadě příslušností k nějaké skupině (ať jsou to filatelisté nebo náboženská sekta), a takto bychom mohli pokračovat ve výčtu dále (NYTROVÁ – PIKÁLOVÁ, 2011, s. 52-54).

Můžeme se setkat s různými pohledy na žebříčky lidských hodnot. V mnohém si mohou být podobné a bylo by smělé tvrdit, že některý z nich je lepší než ty ostatní. Pokud by nám byla dána volba z více možností, přiklonili bychom se k té, která je nám v danou chvíli bližší. Někdy si až záhy uvědomíme, že skrytě upřednostňujeme hodnotu, aniž bychom jí do té doby přisuzovali větší význam. Jaké překvapení, pozorujeme-li, že se jiný člověk v některé situaci zachová téměř tak, jak bychom činili my, být na jeho místě. Takovýto člověk většinou získává naše sympatie a pokud nám byl do této chvíle úplně cizí, začneme na něj hledět jinýma očima. Záleží na dalších okolnostech a událostech, zda se jedná o počátek vztahu dvou lidí či nikoliv.

2. Přátelství jako hodnota

Člověk je sociální tvor, ke svému životu potřebuje přítomnost ostatních lidí. Najdou se i výjimky, ale ty spíše potvrzují pravidlo tohoto tvrzení. Kdo jiný by hodnotil naše konání ve vnějším světě, než opět člověk. Hodnocení může být vůči nám kladné či záporné, ale důležité je, že vůbec nějaké bude. Jinak by hrozilo, že propadneme letargii a pocitu, že nic nemá smysl.

Přátelství sestává z celé řady hodnot. Již v antice bylo značně ceněno a považováno za ctnost. Obdobné hodnoty lze nalézt i v náboženství, v desateru božích přikázání. Uvedeny jsou pouze ty, kterých se to týká – dle biblické knihy Exodus (*Vira.cz – Desatero*, 2012):

- *Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví. Nebudeš dychtit po domě svého bližního.*
- *Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku nebo po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.*

Zde je nutné podotknout, že se omezíme v rozsahu chápání pojmu „bližního“ na osobu, která je nám blízká, osobně se s ní dobře známe. Tímto označením jsou někdy totiž označováni všichni lidé.

Podobně jako dělíme život na osobní a pracovní, lze i na hodnoty přátelství nahlížet z hlediska osobního a pracovního života. Dle Nytrové má mít pravý přítel v osobním životě přirozenou autoritu, která se zakládá na znalostech a moudrosti. Mezi přáteli funguje reciprocita – oba se vzájemně respektují a dbají na názor a připomínky toho druhého. Přátelský vztah je tím více vystaven nebezpečí ohrožení, čím je člověk více šťastný. Právě v chudobě a nepřízni osudu se projevuje opravdovost a opora přátelství. Pravé a hluboké přátelství je vzácné a pro jeho vybudování je potřeba dostatečné množství času a prožitých zážitků. Teprve po „zkoušce ohněm“ ve vypjatých a krizových situacích se projeví přízeň, pochopení a důvěra v přátelství (NYTROVÁ – PIKÁLKOVÁ, 2011, s. 102-103).

„Pracovní přátelství“ vzniká u lidí na stejném pracovišti. Pikálková tvrdí, že pojmu pracovního přátelství mohou opravdu dosáhnout jen zralé osobnosti, které jsou schopny sebekázně, nezávidí a dovedou získat nadhled nad situací. Společné pracovní úsilí nad projektem může lidi vzájemně sblížit. Včasné splnění vytyčených cílů přináší dobrý pocit kvalitně odvedené práce. Výkon lidí, kteří spolupracují, spojují své znalosti a schopnosti, důvěřují si a přejí si navzájem, se znásobuje. Problém ovšem může nastat v momentě, kdy je některý ze skupiny dobře fungujících přátel povýšen do vedoucí role. Musí se oprostít od svého přátelství, jelikož má nyní dávat rozkazy a nejen chválit, ale i trestat. Hodnocení podřízených patří mezi základní povinnosti vedoucího. Zde, pokud se člověk nedokáže povznést a převzít svou úlohu, může přátelství být naopak na škodu. Nezřídka se stává, že takto povýšený vedoucí pracovník je frustrován a unaven nepříznivým vývojem událostí (NYTROVÁ – PIKÁLKOVÁ, 2011, s. 104).

Počátkem k přátelství je spolupráce, kamarádství a náležitost k nějaké vyčleněné skupině (původně šlo o lovce). Přátelství z něj vyrůstá po zjištění, že účastníci mají společný názor, nebo zálibu, kterou s nimi ostatní nesdílejí. Záliba, která je vylučuje ze společnosti ostatních, a o které si mysleli že jí mají jako jediní. „Přátelství“ bývá často zaměňováno s pojmem „kamarádství“. Pro lidi, kteří nepoznali krásu opravdového přátelství, je to těžko představitelné. Cítí, že mezi těmito pojmy existuje rozdíl, ale nejsou schopni ho popsat. Přátele spojuje sdílení těžkostí a vizí. „*Chápeš tutéz pravdu?*“, nebo „*Jde ti o tutéz pravdu?*“ - přítel souhlasí, že existují velice důležité otázky, které většina přehlídne nebo jim přiřkládají pouze malý význam. Přátele jsou ale podobně naladěni a vnímají svět obdobně. Nemusí mít na danou věc stejný názor, ale oba souhlasí, že je pro ně důležitá (LEWIS, 1997, s. 49-51).

2.1 Přátelství z pohledu filozofie

Pohledy na přátelství z různých vědních oborů se mnohdy názorově překrývají, ale veskrze se v jádru věci shodují. V této práci bych se ráda zaměřila na ty nejznámější a nejrozšířenější.

Již v době staré Antiky se setkáváme s pojmem přátelství. Dle Aristotela je „dobro“ cílem či účelem nějakého jednání. Dále říká, že na absolutním vrcholu je jeden

cíl, který chceme už kvůli němu samému a zároveň si všeho ostatního žádáme pro tento nejvyšší cíl. Tímto cílem je Eudaimonia – nejdokonalejší štěstí, ve smyslu šťastného života (SYNEK, 2011, s. 19-21).

Aristoteles věnoval osmou a devátou knihu Etiky Nikomachovy právě přátelství. Život šťastného člověka si žádá přítel a Aristoteles chápe přátelství jako nezbytnost. Otázky přátelství a spravedlnosti chápe jako nedílnou součást pravé povahy lidské přirozenosti. Proto ten, kdo podle Aristotela, nežije v lidském společenství (obci), je buď nějaké zvíře nebo Bůh. Zde se velice úzce pojí s pojmem etiky, neboť cílem jejího zkoumání je snaha zjistit povahu přirozeného úsilí po dosažení dokonalosti. *„Ve spravedlnosti spočívá veškerá skvělost. A je to skvělost dokonalá v nejvyšší míře, protože je užíváním dokonalé skvělosti. Dokonalou je pak proto, že ten, kdo ji má, je schopen ji užívat i vzhledem k druhému, a nikoliv jen pro sebe.“* V životě tedy jde o spravedlivé jednání vůči druhým lidem (SYNEK, 2011, s. 193-194).

Aristoteles rozlišoval tři druhy přátelství: 1) pro užitek, 2) pro slast a 3) „pravé přátelství“. První dva druhy nejsou přátelstvím v pravém slova smyslu, vznikají a trvají jen po dobu příjemnosti nebo užitečnosti. Jejich předmětem je vlastní zájem či žádost. *„Druhý člověk se tak stává buď prostředkem k dosažení cílů svého přítele, nebo předmětem jeho touhy po slasti.“* Dokonalé a pravé přátelství je možné jen u dobrých lidí, protože ti přejí svým přátelům dobro pro ně samé a činí tak dobrovolně sami za sebe. Přátelé jsou největším vnějším dobrem, protože mohou pomoci v nouzi nebo posloužit jako cíl osvědčení naší vlastní skvělosti (SYNEK, 2011, s. 195-197).

Shrneme-li tedy Aristotelovo pojetí přátelství a etiky, pak je etika hledáním správného porozumění přirozenému „cíli“ lidského života. Respektive jak porozuměním tohoto „cíle“ dosáhnout zdařilým životem stavu Eudaimonie – naplnit lidskou přirozenost a stát se „dobrým člověkem“. Není možné mít dobrý život v osamění, ale pouze v rámci lidského společenství. K tomu je velice důležitým předpokladem vztah k druhým lidem – přátelství. Přátelství není jen nějaké náhodné a mělké „kamarádství“, ale právě naopak tvoří jednu ze základních vazeb obce (SYNEK, 2011, s. 239-240).

2.2 Přátelství z pohledu psychologie

Křivohlavý se z pohledu pozitivní psychologie o přátelství vyjadřuje tak, že „*patří k samému jádru sociální existence*.“ Mezi nejstarší soustavná studia patřilo studium vzájemnosti dvou lidí opačného pohlaví. Předmětem zkoumání bylo především jednání, které utužovalo či naopak uvolňovalo pevnost vazby mezi dvěma lidmi. Při upevňování vztahu hraje velkou roli podstoupení rizika při vzájemném sdělování intimních informací druhé osobě (nemusí se týkat sexuální oblasti). Přátelé se vzájemně otevírají, což vytváří hlubší poznání toho druhého (KŘIVOHLAVÝ, 2010, s. 162-163).

Přátelé jsou ti vyvolení, se kterými sdílíme jedinečný pohled na svět a zážitky. Přátelství je nutnost, při jeho zanedbávání bude naše duše chorá. Thomas Moore napsal: „*Když tělo pociťuje bolest, obvykle se nejprve zjišťuje přítomnost infekce; u bolesti duše bývá užitečné zjistit, zda jí neschází přátelství*.“ S přáteli máme možnost rozmlouvat a sdílet své obavy, aniž bychom měli strach z vyzrazení. Přítel může přijímat pocity a myšlenky svého protějšku bez nutného komentáře. Ale očekává se náklonnost přítele k naší myšlence jednání. „*V přátelství chceme přijímat i být přijímáni*.“ (MOORE, 1998, s. 106-108)

Přátelství nebere zřetel na prostředí, v nichž se pohybujeme. Opravdového přítele je možné najít i na místě, kde bychom to nikdy nečekali. Náhodou se můžeme dostat k činnosti, kterou normálně neprovádíme (například nový sport). I když v této činnosti nemusíme najít zálibu, je možné potkat člověka, který je „naladěný na stejné vlně“. Lidé jsou téměř vždy determinováni prostředím, ve kterém žijí. Ovšem pravou podstatu člověka zakrýt nedokáže. Přátelé se mohou vyskytovat i ve struktuře rodiny. Není nezbytně nutné, abychom našli přítele pouze v pokrevně nepříbuzném člověku. Blízkost duší rovněž není ovlivněna „krví“. V přátelství jsou důležité osobnosti, které našli vzájemnou spřízněnost. Vnímání dané osoby není zastřeno minulostí, přítomností ani budoucností. Vše, co se stalo, nějakým způsobem člověka ovlivnilo. Přesto ho přítel vidí, takového jaký opravdu je „vyňatého z prostoru a času“ (MOORE, 1998, s. 110-111).

Moore má za to, že i málo intenzivní přátelství jsou cenná. Dovedou stejně dobře přinést hodnotu do každodenního běžného života, jako každé jiné přátelství. Úrovní se

samozřejmě nemohou rovnat nejvýše ceněnému vztahu, ale i tak rozptylují stereotyp. Je pochopitelné, že nám neotvírají všechny možnosti k rozhovoru či řešení vlastních potíží. Mohou ale posloužit jako odreagování, případně k zamyšlení nad názorem dalšího člověka na aktuální problém, o kterém jsme se rozhodli hovořit. Již je individuální co lze a nelze probírat s daným „přítelem“. S opravdovým přítelem získáváme pocit, že můžeme volně mluvit o čemkoliv, aniž by námi za to jakkoliv opovrhoval. Někdy se v přátelství objevuje paranoia – podezření, že se odehrává více, než jsme si vědomi. Člověk má v takové situaci neustálý pocit ohrožení a nebezpečí, cítí potřebu být ostražitý. Následkem může být otažitost i v přátelství, které by za jiných okolností dobře fungovalo (MOORE, 1998, s. 114).

2.3 Přátelství z pohledu sociologie

Sociologie je věda, která se zabývá především jednáním jedinců ve skupinách či společnostech. Nezaměřuje se pouze na jedince, ale i na společnost jako celek. Někdo by v souvislosti sociologie a přátelství mohl dospět k závěru, že pro vytvoření přátelství je zapotřebí vysoké úrovně kultury. Lidstvo zajisté tuto podmínku splňuje, ale jak poukazuje ve své knize Prudký et al., přátelství se neomezuje pouze na „pána tvorstva“. Vyskytuje se i u jiných živočišných druhů, avšak mezi nepříbuznými jedinci není tak trvalé a intenzivní jako u lidí. Například američtí upíři se starají o jedince ze své dvojice či malé skupiny. Pokud její člen trpí nedostatkem potravy, poskytne mu pomoc ten, který jí má dostatek. Toto chování jim umožňuje překonat nepříznivé dny, kdy se nedostanou ke krvi dobytka. Nijak zvlášť ale nepřekvapí projevy přátelství u nám blízkého druhu, a totiž šimpanzů. Samci šimpanzů vytvářejí zpravidla dvojice, ve které si navzájem pomáhají v boji proti ostatním samcům. Takové spojenectví jim může přinést podobné následky jako u lidí. Ostatní se vůči nim mohou začít chovat nepřátelsky.

Důvod „přátelského chování“ u nepříbuzných jedinců zvířat se snaží vysvětlit teorie recipročního altruizmu, kterou ve 20. století formuloval R. Trivers. Jedinci si vzájemně prokazují služby, zpravidla ve větší míře, než je jejich zisk (akt altruizmu). Ve finále jim z toho oběma vyplývá větší zisk. Předpokladem této teorie je podmínka, že funguje individuální rozpoznávání jedinců. Pokud by tato podmínka neplatila, těžko by

rozpoznali kdo jim v minulosti přinesl prospěch či naopak stál proti. U lidí takto pravděpodobně vznikl velice dobrý cit a paměť na rozpoznávání obličejů (PRUDKÝ et al., 2009, s. 75-76).

Skupiny lidí jsou vytvářeny na základě citových a instrumentálních pout. Citová představují osobní vztah k ostatním členům skupiny a instrumentální vznikají za účelem dosažení společného cíle. Instrumentální pouta mohou být i mezi lidmi, kteří vůči sobě vzájemně pociťují antipatii. Charles H. Cooley rozdělil skupiny lidí na primární a sekundární. V primární skupině k sobě mají její členové blízko, sdílí relativně intimní a upřímné myšlenky. Příkladem primárních skupin může být rodinný kruh či přátelství. Lidé této skupiny se vzájemně silně ovlivňují, což dává vzniku podobných hodnotových představ a postojů. Sekundární skupina je naopak seskupením lidí, kteří k sobě mají relativně neosobní a nepřiliš emoční vztah. Právě zde tedy převládají instrumentální pouta a hlavním účelem je zaměření se na společný cíl (JANDOUREK, 2009, s. 82-83).

2.4 Současné pojetí přátelství

Lewis vnímá přátelství jako jeden ze čtyř druhů lásky. Právě přátelství je láskou, která je často opomíjena. Málokdo si ho váží, protože jen málokdo ho okusí. Je to nejméně přirozená ze všech lásek, není v ní nic tělesného a z biologického hlediska jej lidstvo vůbec nepotřebuje. V Antice bylo přátelství přáno, v romantismu nikoliv. Lewis popisuje: „*Pak však přišel romantismus a komedie plná slz, návrat k přírodě a oslava sentimentu, a v jejich sledu pak celé to bahniště citů, které, ač často kritizováno, vydrželo až dosud.*“ Pokračuje jak se hledělo na přátelství jako lásku: „*Neměla dost usazených úsměvů, dárků na památku a dětského žvatlání, aby uspokojila lidi sentimentální. Nebyla dost živočišná a náruživá, aby vzrušila lidi primitivní.*“ Lewis shrnuje, že většina dnešních lidí chápe lidský život pouze jako složitější formu živočišného života. Všechny životní formy, které nemohou prokázat hodnoty důležité pro přežití či nejsou živočišného původu, jsou podezřelé (LEWIS, 1997, s. 45-46).

Přátelství se odehrává mezi jedinci a tím je vyčleňuje z kolektivu ostatních. Vytváří si obranu před ostatními a proto se ho vůdcové a společnost bojí a mnohdy ho až nenávidí. Autority mají obecně sklon k nedůvěře či až nepřátelskému postoji vůči

přátelstvím. Navíc s lidmi, co mají přátele, lze mnohem hůře manipulovat a vnucovat jim své názory. Proto je snaha mít pod sebou v kolektivu jen samé kamarády, ale ne přátele. Oprávněnost je na místě v případech, kdy podřízení zneužívají svého „přátelství“ ve svůj prospěch (LEWIS, 1997, s. 60-62).

3. Citáty o přátelství

O přátelství bylo již vyřčeno obrovské množství citátů a úsloví. Pro zajímavost bych ráda některé z nich uvedla. Domnívám se, že není zapotřebí žádného dalšího vysvětlování. Ten, kdo přátelství zná a těší se z něj, dozajista nepotřebuje komentář.

„Přítel je bližší nežli bratr.“

„Lidé, kteří rychle projevují vnější formy přátelství, usilují sice o přátelství, ale ve skutečnosti přáteli nejsou, pokud nejsou zároveň hodnotní lidsky. Přání uzavírat přátelství vzniká rychle, ne však pravé přátelství.“

„Kamarád Tě nikdy neviděl plakat, ale příteli se chvějí ramena, když vidí Tvé slzy.“

„Kamarád si myslí, že jsi tady vždy jen pro něho, ale přítel je zde pořád pro Tebe.“

„Člověk se obejde bez lidí, ale neobejde se bez přítele.“

„Přítel je jediný, kdo přichází, když celý svět odešel.“

„Věrný přítel se raduje z vašeho úspěchu a rmoutí se kvůli vašemu neštěstí, nese polovinu vašeho břemene, přidá k vašemu štěstí a ubere z vašeho zarmoucení tím, že je s vámi bude sdílet ve dvou.“

„Přítel je někdo, kdo o vás ví všechno a přesto vás stále miluje.“

„Docela dobrý přítel vám řekne, ať si neděláte s ničím starosti, že všechno bude v pořádku. Ideální přítel vám pomůže podívat se pravdě do očí a bude stát po vašem boku, ať se stane cokoli.“

„Opravdové přátelství není ve velkém počtu, ale ve výběru těch významných.“

Závěr

Přátelství nabývá mnoha podob a přináší jeho účastníkům značné hodnoty. Stran nejrůznějších pohledů na tento vztah, který může vznikat mezi osobami nezávisle na pohlaví, jde v silném a pravém slova smyslu o úžasné vlastnictví. Přátelství překlenuje původ, minulost, rodinu, současnou situaci a další věci. Pokud v sobě naleznou dvě duše sblížení, jen máloco je dokáže rozdělit. Přátelé do tohoto spojení vstupují dobrovolně a vlastně se vytváří tak nějak samovolně. Člověka, který se nám stane opravdovým přítelem, většinou poznáme již při prvním setkání. Nabýváme pocitu, jako kdybychom ho znali již po celá léta. Souznění, úcta a láska k tomu druhému se časem a společnými prožitky jen prohlubuje.

Ani v této závěrečné části si neodpustím pár citací z Lewisova díla Čtyři lásky. Pravé přátelství je bezpodmínečné a neklade svým vlastníkům závazky. „*Nejsem povinen být komukoliv přítelem a nikdo na světě není povinen být přítelem mým.*“ Ze samotné podstaty jsme ochotni pro druhého nemálo obětovat a připraveni nabídnout svou pomoc, aniž by o ni předem žádal. Pozoruhodné je, jak je přátelství znázorňováno na obrazech umělců v porovnání s láskou milenců. Milenci stojí naproti sobě a hledí si zpříma do očí, kdežto přátele stojí bok po boku a společně něco pozorují. Dívají se na svět „stejnýma očima“ a chápou, jak o dané věci smýšlí ten druhý. Mezi přáteli působí oceňující láska, jeden se cítí nedůležitý ve srovnání s tím druhým. Je šťasten, že je mu dopřáno takového svazku.

Přátelé si pomáhají automaticky, nejenom v nouzi. Zastane se nás kdykoliv a dělá co je v jeho silách – to ovšem není podstata přátelství. Člověk, který by tak nejednal, když je třeba, by byl falešným přítelem. „*To nestojí za řeč*“ zde vyjadřuje, co opravdu cítíme. *Poskytnutí pomoci v nouzi není znakem dokonalého přátelství, ale je jím to, že je-li pomoc poskytnuta, nehraje vůbec žádnou roli.* Na úplný závěr uvedu část textu jedné anglické písně v původním znění, jelikož si myslím, že krásně vystihuje přátelství ve vší stručnosti: „*True friend has no price, there is none to pay.*“ Troufám si prohlásit, že mám pár opravdových přátel a za to jsem neskonale vděčná.

Seznam použité literatury

Desatero přikázání božích. *Vira.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: <http://www.vira.cz/Texty/Glosar/Desatero-prikazani-Bozich.html>

Etika. *Wikipedie* [online]. 2013 [cit. 2013-03-06]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Etika>

JANDOUREK, Jan, 2009. *Úvod do sociologie*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-644-5.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro, 2010. *Pozitivní psychologie*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-726-8.

LEWIS, C. S., 1997. *Čtyři lásky*. 1. vyd. Praha: Návrat domů. ISBN 80-85495-56-2.

MOORE, Thomas, 1998. *Kniha o lásce a přátelství: pohled hlubinné psychologie a spirituálních tradic na mezilidské vztahy*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-160-6.

NYTROVÁ, Olga a Marcela PIKÁLKOVÁ, 2007. *Etika a logika v komunikaci*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-86723-45-7.

NYTROVÁ, Olga a Marcela PIKÁLKOVÁ, 2011. *Dialog mezi hodnotami: Hodnoty vyřčené a hodnoty žité*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-7452-014-3.

PRUDKÝ, Libor et al., 2009. *Studie o hodnotách*. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-266-0.

SYNEK, Stanislav, 2011. *Lidská přirozenost jako úkol člověka: Filosofická interpretace Etiky Nikomachovy*. 1. vyd. Praha: Powerprint. ISBN 978-80-87258-53-8.